

**STATSVETENSKAPLIGA
INSTITUTIONEN**

CENTRUM FÖR EUROPASTUDIER

POSITIVARE INSTÄLLNING TILL EU UNDER KLIMATHOT?

Ett bidrag till forskningen om EU-attityder

Kelesh Hussein

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	Europaprogrammet
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Ht/2018
Handledare:	Marina Povitkina
Examinator:	xx
Rapport nr:	xx

STATSVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN

CENTRUM FÖR EUROPASTUDIER

Abstract

During the last decades different factors and explanations of EU attitudes have been identified throughout research and they have been described as multidimensional and complex. Earlier research has argued that some factors are more unstable over time than others but that they can all be susceptible to fluctuation and change. As environmental issues have gained more salience, especially among EU-citizens, this thesis argues that environmental concern should be used as an explanatory factor when studying EU attitudes. Especially when it comes to concern for global issues such as climate change. This thesis suggests that environmental concern, or, more specifically – concern with climate change – should be considered as one of the explanatory factors of EU support within EU-28. To test this claim the thesis utilizes Eurobarometer data and controls for other relevant factors established in the previous research as determinants of EU support. The results suggest that there seems to be a connection between environmental concern for the global environmental issue climate change and EU support in this study, but further research is called upon.

Keywords: European integration; Climate change; EU attitudes; European Union

Uppsats/Examensarbete: 15 hp
Program och/eller kurs: Europaprogrammet
Nivå: Grundnivå
Termin/år: Ht/2018
Handledare: Marina Povitkina
Antal ord: 8832
Examinator: xx
Rapport nr: xx
Nyckelord: Europeisk integration; Klimatförändringar; EU attityder; Europeiska Unionen

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Introduktion och problemformulering	1
1.2 Syfte	2
1.3 Begreppsdefinition – Miljöoro & positiva miljöattityder	3
1.4 Disposition	3
2 Tidigare forskning	4
2.1 Attityder mot EU är komplexa och multidimensionella	4
2.2 Utilitära förklaringar till EU-stöd	4
2.3 Identitetsförklaringar till EU-stöd	5
2.4 Placering på vänster-högerskalans effekt	6
2.5 GAL/TAN	7
2.6 Andra faktorer som påverkar attityder mot EU	8
2.6.1 Attityderna mot inhemska faktorer som inhemska institutioner, media och det ekonomiska läget i landet	8
2.6.2 Ålder och kön	9
2.6.3 Skillnader mellan Väst-, Öst- och Sydeuropa	9
2.7 Ekonomin eller miljön?	9
3 Teori och forskningsfråga	10
3.1 Teori	10
3.2 Forskningsfråga & hypoteser	12

4 Metod och material	13
4.1 Metodval	13
4.2 Val av oberoende & beroende variabler	14
4.3 Val av kontrollvariabler	15
4.3.1 Ålder och kön	16
4.3.2 Socioekonomi	16
4.3.3 Identitet	17
4.3.4 Vänster-höger orientering	18
4.3.5 Väst-, Öst- & Syd-	18
4.3.6 Mediekonsumtion	18
4.3.7 Avsaknad av kontrollvariabel – Postmaterialism, inställning till den nationella regeringen och uppfattningen om det ekonomiska läget	19
4.4 Kritisk granskning av metod	20
5 Resultat	21
5.1 Modell – Logistisk regressionsanalys med valda variabler	21
5.2 Analys av modellen	24
6 Slutdiskussion	25
7 Referenser	26
8 Appendix	29
8.1 Bilaga 1. Intervjufrågor bakom oberoende variabel i studien	29
8.2 Bilaga 2. Variabler från Eurobarometer 88.1 (2017) i uppsatsen	30
Tabeller	
5.1 Tabell 1. Resultat: logistisk regressionsanalys med oddskvoter över sannolikheten att vara positiv till egna landets medlemskap i EU	23

1. Inledning

1.1 Introduktion och problemformulering

Världens klimatutsläpp har under lång tid ökat i och med att vi blivit fler på planeten och vår konsumtion samt levnadsstandard ökat. Lenschow & Sprungk (2010) påpekar att antalet direktiv gällande klimat- och miljöpolitiken ökat de senaste decennierna inom EU. Klimat- och miljöfrågorna är internationella utmaningar och EU är en organisation som kan utforma gemensamma regler inom klimat- och miljöpolitiken. En lucka som finns i forskningen är hur miljöattityder kan påverka tilltron till EU som är ett historiskt och världsunikt projekt med kapaciteten att besluta om, för medlemsstaterna, gemensamma direktiv och lagar samt representera medlemsstaterna som en global aktör och därmed sluta avtal. Det är därför intressant att undersöka hur EU-medborgares attityder gentemot klimatutmaningarna påverkar attityder gentemot EU. Det kan bidra till att ytterligare förklara och nyansera det komplexa forskningsområde som handlar om attityder mot EU och europeisk integration. EU har förändrats genom årtiondena och berör fler policyområden, därför bör attityderna mot EU och europeisk integration betraktas som multidimensionella och komplexa (ex: Boomgaarden et al., 2011). Sedan 1970-talet har miljön fått ökat fokus på EU-nivå (Gerhards & Lengfeld, 2008) och att betrakta miljöattityder eller åtminstone attityderna till internationella miljöproblem som klimatförändringarna som en ytterligare faktor bakom EU-attityder kan vara av intresse.

Etablerade GAL-partier, *Green/Alternative/Libertarian*, har varit sämre än TAN-partier, *Traditionalism/Authority/Nationalism*, på att politisera och integrera frågan om europeisk integration i sina kärnfrågor (ex: Hooghe & Marks, 2009). I och med växande fokus på klimatfrågan kan det utgöra potential för GAL partier, särskilt centristiska som är mer positiva till EU-samarbetet, att bättre mobilisera väljare, i EU-valen som tenderar att ha låga valdeltaganden, för att mota de EU-skeptiska partiernas framgångar. Lenschow & Sprungk (2010) har teoretiserat kring hur miljöpolitiken kan bli ett verktyg för EU att stärka sin legitimitet då en stor del av EU:s medborgare är positiva till att fler beslut inom miljöpolitiken bör fattas på EU-nivå.

I senaste Eurobarometer rapporten, Eurobarometer 90.3 genomförd hösten 2018 (Kantar Public, 2018), är det en rekordhög andel européer som anger klimatförändringarna som en av EU:s största utmaningar. Klimat- och miljöfrågan kan då anses ha fått öka fokus de senaste decennierna både av EU, som Gerhards & Lengfeld (2008) hävdar, men även av EU-medborgarna.

EU-medborgares attityder gentemot EU och europeisk integration har studerats över decenniernas tid och olika faktorer har identifierats. Faktorer som lyfts inom forskningen handlar exempelvis om utilitära förklaringar, som dominerade på 1990-talet och handlar om, utbildning, inkomst och humankapital generellt. Andra faktorer som lyfts är identitetsförklaringar, som började ta större plats efter millennieskiftet och, som synen på den egna nationaliteten, globalisering och invandring. Dessa förklaringar har starka effekter på attityderna men det finns betydligt många fler faktorer som påverkar attityderna mot EU och europeisk integration (ex: Hobolt & de Vries, 2016). Attityderna mot EU och europeisk integration är med andra ord multidimensionella och komplexa. Olika dimensioner förändras dessutom över tid (ex: Boomgaarden et al., 2011) och det är inte osannolikt att det även sker generationskiftet.

Klimatförändringarna är ett framträdande internationellt problem, i och med det kan det vara intressant att undersöka huruvida det finns ett samband mellan att anse klimatförändringarna vara ett viktigt problem och att vara mer positiv till EU som redan är en arena för flera europeiska stater att samarbeta och gemensamt samordna sin politik på.

1.2 Syfte

Ovanstående avsnitt belyser hur forskningen av attityder gentemot europeisk integration och EU har identifierat och undersökt olika faktorer som påverkar attityderna. Hur miljöattityderna i internationella frågor som klimatförändringarna påverkar EU-medborgares attityder gentemot EU är en faktor som inte tagits hänsyn till inom tidigare forskning. Under en lång tid verkar miljöfrågorna fått ökat fokus av EU som fattar beslut inom det policyområdet och klimatförändringarna verkar betraktas som ett allt viktigare problem av EU-medborgarna. Därmed kan EU-attityder eventuellt påverkas av miljöattityder. Den här kvantitativa studien syftar därför om att undersöka om EU-medborgare som

identifierar klimatförändringarna som ett problem också har en mer positiv attityd gentemot EU än de som inte gör det. Just klimatförändringarna är av relevans eftersom det är framträdande globalt miljöproblem och EU är en framträdande internationell organisation.

Syftet blir alltså att bidra till forskningen genom att potentiellt identifiera ännu en faktor som påverkar attityderna gentemot EU. Likt den tidigare forskningen om attityder mot EU som använt sig av Eurobarometer data för att göra kvantitativa n-studier ska den här studien använda sig av data från Eurobarometer.

1.3 Begreppsdefinition – Miljöoro & positiva miljöattityder

Utifrån tidigare forskning beskriver Franzen och Meyer *environmental concern* som "... *the awareness or insight of individuals that the natural state of the environment is threatened through resource overuse and pollution by humans.*" (Franzen & Meyer, 2009, s 220) och en liknande definition används i en senare studie (Franzen & Vogl, 2013). I den här uppsatsen på svenska kommer *environmental concern* benämnas som miljöoro. Miljöoro kan alltså handla om individens insikt i att människor påverkar miljön och klimatet negativt. Attityder som innebär miljöoro kommer därför att i denna studie kallas för 'positiva miljöattityder', alltså att man är positivt inställd till miljön i och med att man uttrycker oro eller engagemang.

1.4 Disposition

Första kapitlet inleder uppsatsen genom att beskriva bakgrunden, problemformuleringen och syftet samt definiera två begrepp som är av relevans för den här uppsatsen. I nästa kapitel presenteras tidigare forskning och i kapitlet därefter teori med en forskningsfråga samt hypoteser. Fjärde kapitlet presenterar analysmetoden och material samt redogör valen av metoden och variablerna. Kapitlet därefter redogör resultat samt tolkningen av resultat och sista kapitlet avslutar denna uppsats med slutsatser, diskussion och förslag till framtida forskning.

2. Tidigare forskning

2.1 Attityder mot EU är komplexa och multidimensionella

Hobolt & de Vries (2016, s 426) poängterar i sin genomgång av forskningen hur stödet för fortsatt europeisk integration är multidimensionellt. Det finns kontextuella faktorer och faktorer på individnivå som behöver tas hänsyn till i forskningen av attityderna då stödet varierar mellan individer och medlemsstater. Hooghe & Marks (2005, s 437) poängterar att flera olika faktorer samspelar med varandra i hur deras effekter blir på attityderna mot europeisk integration. Även Boomgaarden et al. (2011, s 258-259) hävdar att attityderna är flerdimensionella och de olika dimensionerna kan till exempel fluktuera olika över ett särskilt tidsspänn.

2.2 Utilitära förklaringar till EU-stöd

Forskningen teoretiserar kring stödet för och motståndet mot europeisk integration på olika sätt (Hobolt & de Vries, 2016, s 419). Både på individ och kontextuell, eller nationell, nivå teoretiseras det kring en utilitär förklaring som tar stor hänsyn till socioekonomiska faktorer. Den utilitära förklaringen har tagit plats i forskningen särskilt under 1990-talet och menar på att personer med högkvalificerade yrken och kapitalägare som gynnas av färre handelshinder i högre grad är positiva till EU och europeisk integration än personer med lågkvalificerade yrken som riskerar att missgynnas av konkurrensen över nationsgränserna. Ännu en viktig faktor som lyfts är utbildning eftersom personer med lägre utbildning tenderar att vara mer negativa till EU. Sammanfattningsvis handlar den utilitära förklaringen om att personer med högre kapital och humankapital i större grad är positiva till EU eftersom dessa personer upplevs gynnas mer av europeisk integration (Hobolt & de Vries, 2016, s 420).

På nationell nivå förväntas medlemsstater som tjänar direkt på medlemskapet genom omfördelning eller indirekt genom handel att ha högre stöd för sitt medlemskap i unionen. Den utilitära förklaringen på attityder mot EU dominerade forskningen på 1990-talet eftersom just ekonomiska frågor stått i fokus för den europeiska integrationen under decenniers tid (Hobolt & de Vries, 2016, s 420).

Lubbers & Scheepers (2010, s 812) kommer i en studie fram till att på individnivå tenderar lägre utbildade att uttrycka högre grad av euroskepticism samtidigt som de minst skeptiska är de så kallade vinnarna, det vill säga individer som har högre humankapital. Också Hobolt (2014, s 677-678) får i en studie resultat som tyder på visst stöd för den utilitära förklaringen då vinnarna i EU:s medlemsstater i Eurozonen med tillväxt och som är nettogivare tenderar att i högre grad uttrycka stöd för integration. Dock uttrycker dessa vinnare, det vill säga personer i medelklassen med högkvalificerade yrken, inte stöd för utvidgning av EU. Det kan handla om att den gruppen tenderar att stödja integration men inte högre ekonomisk belastning i form av bidrag till nya medlemsstater.

2.3 Identitetsförklaringar till EU-stöd

Identitet står också i fokus i tidigare forskning eftersom EU samarbetet inskränker det nationella självbestämmandet och handlar därmed om mer än bara en gemensam inre marknad. Personer som har negativa attityder gentemot invandrare, minoriteter, andra kulturer tenderar att vara mer negativa till europeisk integration. Detsamma gäller personer som uttrycker en stark nationell stolthet och identitet som är mer skeptiska än personer som anser sig förknippas med flera identiteter (Hobolt & de Vries, 2016, s 420).

Om den nationella eliten är splittrad i frågan om europeisk integration har värdesättandet av ens nationella identitet en högre verkan på attityden mot europeisk integration. I en studie jämför Van Klingeret et al. (2013, s 700-701)¹ data från 1990-talet med 2000-talet för att konstatera att identitetsfaktorer inte vuxit sig starkare på 2000-talet utan snarare underskattats under 1990-talet. Invandringens effekter till exempel varierar och det kan bero på att invandring kan för vissa leda till ökad förståelse och tolerans för invandrare istället för att alltid ha en negativ inverkan på personers attityder.

I en tidigare studier av Hooghe & Marks (2005, s 433) genomförda med Eurobarometer data menar de på att individer som har en exkluderande syn på sin nationella identitet i lägre grad är positiva till europeisk integration i betydligt större grad än andra individer som har en mer inkluderande uppfattning om identiteter samt EU-medborgare som har blandningar av olika

¹ Kan vara värt att notera att denna studie är gjord med data från 1994 och 2005 (Van Klingeret et al., 2013, s 694), d.v.s. före den så kallade flyktingkrisen 2015

identiteter. Enligt Hooghe & Marks (2009, s 13) är det alltså inte huruvida individen starkt förknippar sig med sin nationella identitet som nödvändigtvis har en stark påverkan på attityden mot europeisk integration utan snarare individens uppfattning om huruvida identiteten är exkluderande eller inkluderande. Särskilt om individen tror att landets inhemska institutioner och individens starka band till nationen inte är kompatibla med europeisk integration.

Den Europeiska Unionen kan anses, som den utilitära förklaringen hävdar, skapa ekonomiska vinnare och förlorare men 'hotar' även identiteten hos de som håller sin, exkluderande, nationella identitet högt och som motsätter sig den multikulturalism som EU uppmuntrar till (Hooghe & Marks, 2005, s 423). Hooghe & Marks (2005, s 437) betonar också att identitetsfaktorer tillsammans med ekonomiska faktorer samspelar med andra inhemska faktorer såsom uppfattningen om institutioner som politiska partier och deras ställningstaganden i frågor om Europa etc.

2.4 Placering på vänster-högerskalans effekt

Eftersom många EU-medborgare är oinformerade om EU, europeisk integration och politik på EU-nivå påverkas många av nationella faktorer såsom media, politiska partier och politiska ledare. Med andra ord, hur media och politiken beskriver EU påverkar medborgarna. Etablerade politiska eliter försöker att inte politisera EU-frågor för mycket eftersom politiska eliter tenderar att vara mer EU-positiva än medborgarna. Politisering av EU-politik kan därför leda till splittringar både inom partier och inom partiernas väljarbas, därför tenderar partier längre ut i båda ändarna av vänster-högerskalan mobilisera EU-skeptiker (Hobolt & de Vries, 2016, s 421).

Marks et al. (2006, s 163-164) belyser att partier vänster om mitten, dock ej vänsterradikala partier, kan vara för europeisk integration men till skillnad från högerpartier trycka på socialpolitik och reglering av kapitalism.

Socialdemokratiska partier till exempel är sedan 1980-talet mer och mer positiva till europeisk och ekonomisk integration men trycker på reglering av kapitalismen (Hooghe & Marks, 2009, s 19). Högerpartier har varit och kan fortfarande vara kluvna då delar av

partierna trycker på ekonomisk integration och marknadsliberalism samtidigt som andra trycker på nationalism och konservatism (Hooghe & Marks, 2009, s 20). Partier längre ut till vänster tenderar att vara negativa till europeisk integration på grund av negativiteten mot kapitalismen samtidigt som partier längre ut till höger värnar om nationen. Europeisk integration kan alltså betraktas som ett projekt av etablerade vänster- och högerpartier som inte står allt för långt ifrån mitten (Hooghe & Marks, 2009, s 21) Det är därmed främst ytterkantpartier, både till vänster och höger, som mobiliserar Euroskeptiska väljare (Hobolt & de Vries, 2016, s 422). I Västeuropa kan man i flera länder se hur vänster-högerplaceringen har en effekt i form av en U-kurva då individer längre till vänster och längre till höger tenderar att i högra grad vara mer Euroskeptiska. Individer med en placering närmare mitten, oavsett om de lutar mot vänster eller höger, tenderar att vara mer positiva till EU än de i ytterkanterna (Lubbers & Scheepers, 2010, s 812).

2.5 GAL/TAN

Marks et al. (2006, s 163-164) lyfter GAL/TAN delningen mellan partier då denna ska tydligare förutsäga partiets förhållningssätt till flera frågor såsom EU:s miljöpolitik och asylpolitik. GAL står för *Green/Alternative/Libertarian* samtidigt som TAN står för *Traditionalism/Authority/Nationalism* och kompletterar den ekonomiska vänster-högerskalan (Marks et al., 2006, s 172). Även Hooghe & Marks (2009, s 16) konstaterar att de i sina tidigare studier insett att vänster-högerplacering inte räcker till för att förklara konflikter i stöd/motstånd till europeisk integration.

TAN partier lägger stort värde i nationella värderingar (Hooghe & Marks, 2009, s 18). Om högerpopulistiska partier, i Västeuropa, är starka är det sannolikt så att individer med exkluderande uppfattning om nationaliteten också är mer negativa till europeisk integration (Hooghe & Marks, 2009, s 13). Högerpopulistiska partier anser att europeisk integration underminerar nationen och därför negativa till europeisk integration av samma skäl som gör att de är negativa till invandring. Konservativa partier identifieras också som TAN partier men är kluvna mellan konservativa nationalistiska värderingar och nyliberala värderingar. Nationalister vill behålla den nationella suveräniteten samtidigt som nyliberaler är beredda att kompromissa om suveräniteten till den ekonomiska integrationens fördel. Hooghe & Marks (2009, s 17) menar på att partiets GAL/TAN positioneringars relation till inställningen mot

europaisk integration är starkare hos TAN partier än hos GAL partier. GAL partier kopplar inte på samma sätt som TAN partier europeisk integration till sina kärnfrågor. Gröna partier har börjat se EU som en möjlighet för ett multikulturellt Europa men GAL partier som är mer åt vänster kan vara mer ambivalenta i sin uppfattning om EU eftersom EU kombinerar GAL politik, något GAL partier uppskattar, med marknadsliberalism, vilket vänsterpartier uppskattar mindre.

I Central- och Östeuropa förekommer partier som är ekonomiskt vänster men TAN-partier i de forna kommunistiska staterna. De rör sig i det utrymme kommunistvänstern befann sig i under kommunismen samtidigt som högerpartier kan vara GAL-partier då de anser att EU-medlemskap är ett steg mot det kapitalistiska demokratiska Europa (Marks et al., 2006, s 168). TAN-vänstern tenderar då i forna kommunistiska stater bestå av kommunistiska partier, populistiska partier och landsbygdspartier. I forna kommunistiska stater förenas alltså TAN mobiliseringen under värnandet av nationella identiteten med vänsterfrågor till skillnad från Västeuropa där vänstern och värnandet av nationell identitet mobiliseras och tar sig i uttryck i olika partier (Hooghe & Marks, 2009, s 18). Partier i forna kommunistiska medlemsstater längre åt vänster motsätter sig EU eftersom de betraktar EU som ett internationellt kapitalistiskt projekt samtidigt som partier längre åt höger motsätter sig inskränkningar på den nationella suveräniteten (Marks et al., 2006, s 169-70).

2.6 Andra faktorer som påverkar attityder mot EU

2.6.1 Attityderna mot inhemska faktorer som inhemska institutioner, media och det ekonomiska läget i landet

Ytterligare faktorer som tidigare forskning (De Vreese & Boomgaarden, 2005) lyfter som påverkar attityderna är hur individerna uppfattar det ekonomiska läget, uppfattningen om den nationella regeringen och främlingsfientlighet. I Nederländerna och i Danmark finner De Vreese & Boomgaarden (2005, s 71) att individer som uppfattade det ekonomiska läget som positivt, som ansåg att regeringen gör ett bra arbete eller som inte hyste större fientlighet gentemot invandring tenderade att vara mer positiva inför östutvidgningen. Även Van Klingeren et al. (2013, s 700) menar på att det verkar vara den subjektiva uppfattningen om landets och ens egen ekonomi som påverkar skepticismen. I en senare studie bekräftar

Boomgaarden et al. (2011, s 259) att attityderna mot invandring och uppfattningen om regeringen har en effekt på attityderna mot EU.

Anderson (1998, s 593) har funnit att stödet för etablerade partier kan vara en relevant faktor men att effekten av stödet för etablerade partier eller stödet för regeringen varierar mellan länder inom EU. Inhemsk opinionen och inhemska attityder gentemot nationella institutioner och frågor har alltså en effekt på attityderna mot EU.

En annan faktor som lyfts är media och dess rapportering om EU-relaterade frågor eftersom media är en viktig informationskälla för EU-medborgarna men även de nationella politiska partiernas opinionsbildning och sätt att problematisera EU-relaterade frågor (Hobolt & de Vries, 2016, s 422).

2.6.2 Ålder och kön

De Vreese & Boomgaarden (2005, s 69) finner att i Danmark till exempel är män mer positiva till europeisk integration än kvinnor samt att ålder har en negativ effekt i Nederländerna. Det vill säga att äldre är mindre positiva än yngre.

2.6.3 Skillnader mellan Väst-, Öst- och Sydeuropa

Det framgår i till exempel i De Vreese & Boomgaardens studie (2005, s 68) att det finns tydliga skillnader på olika faktorer effekt beroende på vilket land man undersöker. Hobolt & de Vries (2016, s 417) beskriver att generella skillnader i attityder mot EU har tidigare forskning funnit i olika delar av Europa såsom medlemsstaterna i Sydeuropa och Östeuropa som skiljer sig från varandra och resten av EU:s medlemsstater. I Syd- och Östeuropa stödjer medborgarna det egna landets medlemskap i EU i lägre grad än övriga EU:s medlemsstater.

2.7 Ekonomin eller miljön?

I en studie av Gerhards & Lengfeld (2008, s 11) framgår det att i EU15 finns ett generellt majoritetsstöd för idén om att miljön ska prioriteras högre än ekonomisk tillväxt. I de östeuropeiska staterna finns det i snitt inte majoritetsstöd men stödet ligger inte långt under

50%. Gerhards & Lengfelds resultat visar också på att individer i EU15 länderna är mer benägna att acceptera en lägre levnadsstandard för miljöns skull än de östeuropeiska staterna (Gerhards & Lengfeld, 2008, s 11). Detsamma gäller yngre människor, individer med godare ekonomi och vänsterorienterade, dessa grupper är mer benägna att acceptera en lägre levnadsstandard för miljöns skull. Däremot tenderar personer med materialistiska värderingar att vara mindre villiga att acceptera en lägre levnadsstandard än individer med postmaterialistiska värderingar (Gerhards & Lengfeld, 2008, s 20). Detta överensstämmer med tidigare forskning om miljöattityder till exempel Gelissen (2007, s 406-407) som menar på att postmaterialism och inkomst har en positiv påverkan på miljöattityder samtidigt som ålder har en negativ påverkan.

Janssen (1991, s 468) finner dock i sin studie inget samband mellan postmaterialism och stöd för EU och påpekar att EU till större delen är en ekonomisk konstruktion då mycket kretsar kring ekonomi i EU vilket gör den mer materialistisk än postmaterialistisk. Gabel (1998, s 348) å andra sidan finner, i sin studie, stöd för att postmaterialister tenderar att vara mer positiva till europeisk integration än materialister i ursprungsmedlemsstaterna än de, när studien genomfördes, nyare² medlemsstaterna där materialister var mer positiva än postmaterialister. Gabel (1998) finner dock starkare stöd för den utilitära förklaringen. De Vreese & Boomgaarden (2005, s 68) däremot finner olika resultat när de studerar postmaterialismens effekt i Danmark och Nederländerna. I Danmark har postmaterialism en negativ effekt på stödet för europeisk integration samtidigt som det inte hittas något signifikant samband i Nederländerna.

3. Teori & forskningsfråga

3.1 Teori

Det som framgår tydligt i tidigare forskning är att attityderna mot EU är komplexa och multidimensionella. Faktorer samspelar med varandra samt varierar beroende på kontext. Å ena sidan finner tidigare forskning (ex: Hooghe & Marks, 2009) att man inom EU kan se generella likheter i attityder beroende på ens placering på vänster-högerskalan men å andra

² Observera att Gabel (1998) är publicerad 1998

sidan varierar den politiska kontexten och det politiska klimatet mellan länder. Exempel på det är hur vänsterpartier generellt i Västeuropa är GAL-partier samtidigt som vänsterpartier i Östeuropa är TAN-partier. Det här innebär att en studies resultat behöver redogöras med viss ödmjukhet då flera olika faktorer samspelar och de kausala mekanismerna bakom varje faktor inte alltid är lätt att identifiera.

Inom tidigare forskning finns det något som verkar förena forskningen om miljöattityder och forskningen om attityder mot EU, nämligen GAL/TAN. Klimatförändringar är ett internationellt problem och EU är en internationell organisation som sluter handelsavtal och kan bedriva en för medlemsstaterna gemensam klimat- och miljöpolitik. Personer som tror på klimatförändringar bör teoretiskt sett vara mer GAL än TAN. Gröna partier inom EU är till största delen positiva till EU, särskilt i Västeuropa (Marks et al., 2006, s 165). I senaste Eurobarometer (2018) undersökningen, vars datamängd i skrivande stund ännu ej är publicerad, är det rekordstor andel av EU:s medborgare som anger klimatförändringarna som en av EU:s största utmaningar.

TAN-partier är, enligt Hooghe & Marks (2009, s 17), bättre än GAL-partier på att politisera och koppla europeisk integration till sina kärnfrågor. Något så tydligt kopplat till TAN som uppfattningen om en exkluderande nationalitet som Hooghe & Marks (2009, s 13) lyfter innebär sannolikt negativare uppfattning om EU och europeisk integration. Gröna partier fokuserar just på miljöfrågor och tenderar att vara positiva till EU, en förklaring till detta kan vara GAL-orienteringen.

Individer som anser att klimatförändringarna är ett problem kan därför i viss mån tendera att vara mer EU-positiva än individer som inte uppger klimatförändringarna som ett problem. Förklaringar som utilitära eller identitet har tagit stor plats inom tidigare forskning som Hobolt & de Vries (2016, s 420) lyfter och dessa är sannolikt starka förklaringsfaktorer men förklarar inte allt. Miljöoro kan vara en förklaringsfaktor men kanske en svagare sådan, dock kan den eventuellt i framtiden vara en relevant faktor för vissa GAL-partier för att till exempel mobilisera väljare i framtida Europaparlamentsval. Detta gäller dock mer centristiskt orienterade individer då det är viktigt att ha i åtanke att alla GAL-partier inte är positiva till EU. Vänsterpartier som ligger längre till vänster på vänster-högerskalan än till exempel Socialdemokratiska partier i Västeuropa tenderar att vara GAL men också EU-skeptiska då de betraktar EU som ett kapitalistiskt projekt (Hooghe & Marks, 2009, s 21). På så sätt är det inte

heller troligt att alla individer som har värderingar som är mer postmaterialistiska eller GAL per automatik är positiva till EU. Å andra sidan kan olika partiers sympatisörer ha olika attityder gentemot EU men eftersom de prioriterar vissa frågor högre än frågan om EU kan de välja att sympatisera med EU-skeptiska partier trots att de inte nödvändigtvis är negativa till EU. Attityder är alltså multidimensionella och komplexa därför bör antaganden i den här frågan göras med försiktighet. Detsamma gäller resultaten i studier.

3.2 Forskningsfråga & hypoteser

Med anledning av ovanstående redogjord teori har följande forskningsfråga formulerats:

- Finns det ett positivt samband mellan att anse att klimatförändringarna är ett viktigt problem och positiva attityder gentemot det egna landets medlemskap i EU?

Följande hypoteser kommer att ställas mot varandra:

H₀: *Det finns inget samband mellan att anse att klimatförändringarna är ett viktigt problem och positiva attityder gentemot egna landets medlemskap i EU.*

H₁: *Det finns ett samband mellan att anse att klimatförändringarna är ett viktigt problem och positiva attityder gentemot egna landets medlemskap i EU.*

I och med, som beskrivet i teoriavsnittet, att Gröna partier är GAL och relativt EU-positiva kommer ett positivt samband att förväntas. Forskningsfrågan är i det här fallet analysorienterad och brukar ej det mer generella begreppet 'positiva miljöattityder' eftersom positiva miljöattityder kan innefatta mer än att bara uppege klimatförändringarna som ett viktigt miljöproblem. Eftersom klimatförändringarna är ett tydligt internationellt problem och EU är en internationell organisation kommer det att testas som en förklarande faktor.

4. Metod & material

4.1 Metodval

Likt tidigare forskning som undersökt attityder gentemot EU, var den här studien en statistisk analys, det vill säga kvantitativ metod. Målet med den här uppsatsen var att likt tidigare forskning få ett resultat som ger möjlighet till att generalisera slutsatserna (Esaiasson et al., 2017, s 155-156).

Data från Eurobarometer var vanligt inom forskningen av attityder gentemot EU men främsta anledningen till att Eurobarometer data användes i den här uppsatsen berodde på att Eurobarometer tillhandahöll en datamängd med flera relevanta och användbara variabler. Datamängden i den här uppsatsen var från Eurobarometer 88.1 (2017). Dessvärre var datamängden från Eurobarometer 90.3, som var genomförd hösten 2018, inte publicerad när den här uppsatsen skrevs och Eurobarometer 88.1 (2017) var den senaste publicerade undersökningen med relevanta variabler.

Intentionen var att kontrollera det eventuella sambandet med kontrollvariabler för att se hur starkt ett eventuellt samband faktiskt var när andra relevanta variabler, som identifierats med hjälp av tidigare forskning och som varit framträdande i den tidigare forskningen, kontrollerats för. I och med att den beroende variabeln inte var en kontinuerlig intervallskala var en linjär regressionsanalys inte passande för den här uppsatsen. Istället var en logistisk regressionsanalys mer lämpad för den här uppsatsen i och med att den beroende variabeln ursprungligen var ordinal. Den beroende variabeln kodades därför om till en dikotom som operationaliserade huruvida respondenternas syn på EU är positiv eller ej. Omkodning av den beroende variabeln var nödvändig för att kunna genomföra en logistisk regressionsanalys (de Vaus, 2014, s 331). Kontrollvariabler presenterades och diskuterades i ett annat delkapitel.

En alternativ metod skulle kunna ha varit kvalitativ metod. Kvalitativ metod i form av till exempel intervjuer skulle kunna gett möjlighet till att få en djupare insikt i intervjupersonernas resonemang men på bekostnaden av den bredd som krävs för att få en klar europeisk kontext. Att få tag på intervjupersoner från olika delar av Europa samt genomförandet av intervjuer med intervjupersonerna skulle med en relativt kort tidsram på tio

veckor, avsaknad av nödvändiga resurser och brister på språkkunskaper bli svårt. Eftersom, som ovan nämnt, målet med studien var att få ett resultat som skulle ge möjlighet till att generalisera slutsatserna skulle egna intervjuer vara svårare att generalisera då urvalet självklart skulle bli betydligt mindre (Esaiasson et al., 2017, s 155-156).

4.2 Val av oberoende & beroende variabler

Den oberoende variabeln mätte vilka fyra miljöfrågor som respondenten anser är viktigast och är operationaliserad med följande fråga: *From the following list, please pick the four environmental issues which you consider the most important.* Respondenten hade möjlighet att ta ställning till tio olika problemområden³ och hade de tre alternativen *annat, inget och vet ej* utöver de tio alternativen. Den oberoende variabeln var dikotom då den innehöll alla som valt *klimatförändringar* som ett av sina svar och de som ej valt *klimatförändringar* som ett av sina svar. Valet av den här variabeln berodde på att klimatförändringar betraktas som ett globalt problem som påverkar hela världen. Andra miljöproblem såsom *luftföroreningar, ökade avfallsmängder* eller *Bullerföroreningar* var förvisso också miljöproblem som kunde falla under beskrivningen miljöoro men de behövde nödvändigtvis inte vara globala problem som därmed behövde internationellt samarbete och även klimatförnekare kan logiskt sett ansett att människans utsläpp och konsumtion förorenar miljön på ett eller annat sätt. Variabeln bestod alltså av *Climate change* och *Not mentioned*. Detta innebar nödvändigtvis inte att alla som inte valde *Climate change* nödvändigtvis var klimatförnekare men det kan däremot ha inneburit att alla som valde *Climate change* trott på klimatförändringar och ansett att det var en av de mest viktiga miljöfrågorna. På så sätt fångades alltså respondenter som ansåg att klimatförändringar sker och betraktade klimatförändringarna som ett viktigt miljöproblem.

Att anse att klimatförändringar sker men inte betrakta det som ett viktigt miljöproblem, med betoning på problem, utan snarare något naturligt som sker oavsett mänsklig påverkan fångades då sannolikt inte upp i den här gruppen eftersom respondenterna fick ange viktigaste miljöproblemen. Av totala N, som var 27 881, var det 14 286 som angav klimatförändringarna som ett av de fyra viktigaste miljöproblemen.

³ För fullständig lista se bilaga 1

Alla som angav *vet ej* som svar till frågan om viktigaste miljöproblemen kodades bort tillsammans med övriga *vet ej* eller vägran till att svara på någon fråga vars variabler användes som kontrollvariabler i uppsatsen. Totala N blev då 20 171 varav 10 822 angav klimatförändringarna som ett av de viktigaste miljöproblemen. Variabeln var dock inte representativ för positiva miljöattityder generellt men klimatförändringarna är ett typiskt internationellt problem och variabeln fångade därmed upp ett miljöproblem med växande vikt och betydelse.

Den beroende variabeln var nominal och operationaliserade huruvida respondenternas ansåg att det var bra eller dåligt att deras land var medlem i EU med följande fråga: *Generally speaking, do you think that the [landets namn]'s membership of the EU is...?* och svarsalternativen var *A good thing, A bad thing, Neither a good thing or a bad thing* och *Don't know*. För att den variabeln skulle bli dikotom så att en logistisk regressionsanalys kunde genomföras kodades variabeln om till *A good thing* som 1 och *A bad thing/Neither a good thing or a bad thing* som 0. På så sätt kunde det undersökas om åsikten att klimatförändringarna betraktas som ett viktigt problem hade ett samband med om respondenterna ansåg att medlemskapet i EU var bra. Av totala N var det 15 801 som angav att det egna landets medlemskap i EU var bra men föll ner till 12 503 på grund av bortfall vid omkodningar.

4.3 Val av kontrollvariabler

Kontrollvariabler som användes i den här uppsatsen var variabler identifierade i tidigare forskning. Det handlade då om faktorer som till exempel socioekonomiska som var förekommande i den utilitära förklaringen inom forskningen av attityder mot EU (ex: Hobolt & de Vries, 2016). Det handlade alltså om faktorer som yrkesstatus, utbildning och inkomst. Som tidigare forskning även påpekade var placeringen på vänster-högerskalan en faktor som tagits hänsyn till när attityder studerats (ex: Hooghe & Marks, 2009). Även identitetsfaktorer var något som lyfts i tidigare forskning av attityder mot EU (ex: Van Klingeren et al., 2013). För att använda kontrollvariabler behövde variablerna att dummykodas till dikotoma variabler (de Vaus, 2014, s 326). Identitet lyftes som en relevant faktor i forskningen om attityder mot EU (ex: Van Klingeren et al., 2013) och därför ansågs den vara relevant att kontrollera för

även i den här studien. Även eventuella skillnader mellan Öst-, Väst- och Sydeuropa togs det hänsyn till då det enligt tidigare studier verkar ha funnits skillnader (ex: Hobolt & de Vries, 2016). Ålder och kön kontrollerades också för i tidigare studier (ex: De Vreese & Boomgaarden, 2005) och det var intressant att undersöka för vilken effekt ålder och kön hade på det eventuella sambandet, därför inkluderades de kontrollvariablerna. Media lyftes som en faktor i tidigare studier (ex: De Vreese & Boomgaarden, 2005) så mediekonsumtion var också intressant att kontrollera för eftersom om media hade en effekt på attityderna mot EU i och med att media var en viktig informationskälla var media sannolikt en viktig informationskälla när det handlade om miljöfrågor som klimatförändringarna också.

4.3.1 Ålder och kön

Ålder, *age*, fanns som en variabel på intervallskala och den behövdes därmed inte dummykodas (de Vaus, 2014, s 328). Kön, *gender*, däremot behövde dummykodas och kodades om till att kvinna kodades om till 0 och man kodades om till 1. De Vreese & Boomgaarden (2005) fann att män och yngre var mer positiva till EU än kvinnor och äldre. Män väntades därför ha positivare attityd och äldre väntades ha en mer negativ attityd.

4.3.2 Socioekonomi

Socioekonomi kontrollerades för med variablerna *How old were you when you stopped full-time education?*, *What is your current occupation?* och *During the last twelve months, how often have you had difficulties in paying your bills at the end of the month...?*. Det samlades inte in data gällande inkomst i Eurobarometer 88.1 (2017) men med variabeln om svårigheter att betala räkningar fångades ändå upp skillnader i ekonomisk situation bland respondenterna.

Respondenternas svar på frågan *How old were you when you stopped full-time education?* var i datamängden kodade som *Up to 15 years*, *16-19*, *20 years and older*, *Still studying*, *No full-time education*, *Refusal* och *DK* (Don't know). Den här variabeln kodades om så att *No full-time education*, *Up to 15 years*, *16-19*, *Still studying* blev 0 och *20 years and older* blev 1. Lägre utbildade blev då 0 och högre utbildade blev 1. *Still studying* kunde innebära att respondenten gick en högre utbildning när undersökningen genomfördes men ännu inte var färdigutbildad, gick en utbildning på gymnasial nivå men tänkte vidareutbilda sig eller var i äldre ålder och omskolade sig eller något liknande. Denna grupp utgjorde dock endast 5,7%

av respondenterna. Den behövde därför tolkas med försiktighet men eftersom endast 5,7% tillhörde gruppen *Still studying* fanns ingen större oro för en större snedvridning.

Svaren på frågan *What is your current occupation?* fanns kategoriserad i datamängden som *Self-employed, Managers, Other White collar workers, Manual workers, House persons, Unemployed, Retired* och *Students*. Låg yrkesstatus kategoriserades som 0 och den kategorin innehöll därmed *Manual workers, House persons, Unemployed, Retired* och *Students*. Hög yrkesstatus kategoriserades som 1 och innehöll därmed *Self-employed, Managers* och *Other White collar workers*. Även här fanns risk för snedvridning då studenter potentiellt kunde utbilda sig till högstatusyrken samt att pensionärer kunde vara pensionerade från högstatusyrken. Dessutom var *Farmer* och *Fisherman* kodade som *Self-employed* men de här yrkenas status kan variera. Variabeln behövde därmed tolkas med viss försiktighet.

Variabeln till frågan *During the last twelve months, how often have you had difficulties in paying your bills at the end of the month...?* hade svaren kategoriserade som *Most of the time, From time to time, Almost never/Never* och *Refusal*. Den här variabeln kodades om så att grupperna *Most of the time* och *From time to time* blev 0 samt gruppen *Almost never/Never* blev 1. Exempelvis Hobolt (2014) menade på att medelklassen med högkvalificerade yrken tenderade att vara mer positiva till EU och därför väntades bättre socioekonomi ha ett positivt samband med attityderna mot EU.

4.3.3 Identitet

Om individer ansåg att nationen på något sätt var hotat av globaliseringen eller EU tenderade de att vara mer negativa till EU menade Hooghe & Marks (2009, s 13). Identitet kontrollerades därför för med variabeln *To what extent do you agree or disagree with each of the following statements?* och svarsalternativen var *Totally agree, Tend to agree, Tend to disagree, Totally disagree* eller *Don't Know*. *Tend to disagree* och *Totally disagree* dummykodades som 0 och *Totally agree* och *Tend to agree* kodades om som 1. Variabler som operationaliserade huruvida respondenterna hade en exkluderande syn på sin nationalitet fanns dessvärre inte med i datamängden. Hooghe & Marks (2005) menade på att individer som upplevde att identiteten hotades var mindre positiva till EU och därför väntades kontrollvariabelns samband att vara negativ.

4.3.4 Vänster-höger orientering

Politisk åskådning operationaliserades med frågan *In political matters people talk of "the left" and "the right" Thinking about your views how would you place yourself on this scale?* och respondenten fick gradera sig på en skala 1-10 där 1 var vänster och 10 var höger eller ange att de ej visste sin placering. Även den här variabeln dummykodades. Ytterkanterna, det vill säga både de långt vänster- och de långt högerpositionerade partierna, tenderade att vara mindre positiva till EU och därför kodades värdena 1, 2, 9 och 10, det vill säga yttervänstern och ytterhögern, om som 1 medan övriga värden, det vill säga 3 till 8, kodades om som 0. Att alla de här placeringarna gjordes utifrån respondenternas subjektiva uppfattning var något att ha i åtanke. Hobolt & de Vries (2016) beskrev att ytterkanterna på vänster-högerskalan tenderade att vara mer skeptiska till EU och därför förväntades ytterkanterna ha mindre positiva attityder.

4.3.5 Väst-, Öst- & Syd-

Hobolt & de Vries (2016, s 418) menade på att det fanns skillnader i attityder beroende på vilken del av EU som undersöktes. Därför kontrollerades det för skillnader mellan Väst-, Öst- och Sydeuropa. Medlemsländerna Bulgarien, Estland, Kroatien, Lettland, Litauen, Polen, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern kodades om till Östeuropa, eller postkommunistiska medlemsstater. Medlemsstaterna Grekland, Portugal, Spanien, Cypern och Malta kodades om till Sydeuropa och utgjorde referensgrupp. Övriga medlemsstater, det vill säga Västeuropa, kodades om till just Västeuropa. Hobolt & de Vries (2016) beskrev att attityderna varierade mellan Väst-, Öst- och Sydeuropa och därför förväntades attityderna variera även i den här studien.

4.3.6 Mediekonsumtion

I datamängden fanns en variabel, som var ett index, om mediekonsumtion. Frågorna som ställdes till respondenterna var *Can you tell me how often you watch television?*, *Can you tell me how often you listen to the radio?*, *Can you tell me how often you read published materials?*, *Can you tell me how often you use the internet?*, *Can you tell me how often you use online networks?* och svarsalternativen var 1. *Everyday/Almost everyday*, 2. *Two or three*

times a week, 3. *About once a week*, 4. *Two or three times a month*, 5. *Less often*, 6. *Never*, 7. *No access to this medium* och 8. *Don't Know*. Värdet *Very High* i indexet kodades som 1 och *High*, *Poor* och *None* kodades som 0. Omkodningen gjordes på det här sättet för att kontrollera för hög mediekonsumtion. Det var viktigt att ha i åtanke att vilken typ av tidningar som respondenterna läste inte framgick då en del kunde prenumererat på tidningar med tydlig politisk färg. Sociala medier samt internet kunde innebära att respondenterna tog del av så kallade 'fake news'. Var mediekonsumtionen hög konsumerade man då förhoppningsvis media från olika typer av medier i hög omfattning. Hobolt & de Vries (2016) beskrev media som en relevant faktor då det var en viktig informationskälla och därför väntades de som konsumerade mest media skilja sig från de övriga grupperna.

4.3.7 Avsaknad av kontrollvariabel – Postmaterialism, inställning till den nationella regeringen och uppfattningen om det ekonomiska läget

Postmaterialism som variabel förekom inte lika ofta i tidigare forskning som de övriga valda kontrollvariablerna. Janssen (1991) fann inget samband mellan postmaterialism och stöd för EU medan Gabel (1998) och De Vreese & Boomgaarden (2005) verkade ha funnit variationer mellan länder inom samma del av EU dessutom. Trots det hade det varit intressant att kontrollera för postmaterialism men dessvärre fanns ingen bra variabel som fångar upp postmaterialism på ett tillfredsställande sätt i datamängden. Variabler som eventuellt kunde fånga upp postmateriella värden innehöll miljöattityder och att kontrollera en form av miljöattityd med en annan var inte optimalt. De Vreese & Boomgaarden (2005) fann skillnader mellan Nederländerna och Danmark där postmaterialism hade en negativ effekt i Danmark men ingen signifikans i Nederländerna. Någon generalisering av Västeuropa kunde då alltså inte göras eftersom det fanns skillnader mellan Västeuropeiska stater i frågan om postmaterialismens effekt på attityder mot europeisk integration. Hade den här uppsatsen varit en jämförelse mellan EU:s alla medlemsstater hade postmaterialism varit en viktigare kontrollvariabel men eftersom intentionen var att kontrollera för Syd- och Östeuropa kunde det mycket väl vara så att postmaterialism ändå kanske inte hade haft ett större utslag på grund av hur det varierade mellan länder.

Postmaterialism grundade sig på Ingleharts (1995; 2002) teori som handlade om att industriella samhällen genomgår ett skifte som förändrar både det politiska och ekonomiska livet men även det sociala (Inglehart, 1995, s. 61). Materiella värderingar skiftade till

postmateriella och detta var en konsekvens av förändringar som den snabba ekonomiska utvecklingen efter andra världskriget som innebar ekonomisk trygghet. Postmaterialistiska värderingar kunde till exempel handla om mer miljömedvetenhet, fokus på individens frihet att uttrycka sig på olika vis, tolerans gentemot varandra, avståndstagande från auktoritarianism och prioriteringen av olika frågor kunde till och med prioriteras högre än vanliga ekonomiska frågor som tillväxtmaximering (Inglehart, 2000, s 223).

Någon bra variabel för huruvida respondenterna uppskattade den nationella regeringen fanns tyvärr inte heller med i datamängden. I en del datamängder brukade det finnas en variabel för tilliten till olika institutioner som exempelvis den nationella regeringen men en sådan variabel saknades i den här datamängden. Det hade varit intressant att kontrollera för i och med att tidigare forskning (De Vreese & Boomgarden, 2005) nämner det som relevant faktor för attityderna mot EU. Detsamma gällde uppfattningen om det ekonomiska läget i landet men flera andra relevanta kontrollvariabler identifierades och redogjordes i tidigare delkapitel.

4.4 Kritisk granskning av metod

Data från Eurobarometer 88.1 (2017) var insamlad via samtalsintervjuer där respondenternas anonymitet garanterades. Eurobarometer data användes inom forskningen av attityder mot EU (Hobolt & de Vries, 2016, s 416). Eurobarometer samlade in och publicerade data årligen, data som dessutom publicerades offentligt. Det genomfördes i snitt ca 1000 intervjuer i respektive medlemsland inom EU. Valet av respondenter gjordes med flerstegsklusterprovtagning, på så sätt var det data från olika kluster av respondenter från olika områden i respektive land. Därmed fanns det sannolikt en större variation mellan respondenter från områden med högre och lägre invandrartäthet och bättre samt sämre socioekonomiska förhållanden (de Vaus, 2014, s 71). Sannolikt skedde det en hel del bortfall tills en tillräcklig mängd data samlades in och detta kunde till exempel innebära att personer som inte var samhällsintresserade var underrepresenterade för att de var mindre motiverade till att delta i en intervju. Styrkan med intervjuerna var att det inte var en enkel enkät som fylldes i och intervjuaren kunde klargöra eventuella otydligheter när frågor ställdes. En annan brist var eftersom intervjuerna genomfördes på olika språk beroende på land kunde olika begrepp tolkas olika i respektive land på grund av översättningen. I och med att Eurobarometer 88.1 (2017) likt annan Eurobarometer data publicerades offentligt samt att

samtliga variabler som användes i den här studien redogjordes i detalj kunde denna studie testas intersubjektivt och därmed var reliabiliteten hög (Esaiasson et al., 2017, s 63-64). För att ytterligare stärka upp transparensen presenterades fler värden än enbart koefficienterna att. Ytterligare värden som presenterades var till exempel Pseudo R^2 .

Potentiella nackdelar med variablerna redogjordes i avsnitten under kapitel 4.2 samt 4.3. som redogjorde valen av variablerna.

5 Resultat

5.1 Modell – Logistisk regressionsanalys med valda variabler

Datamängden kommer från Eurobarometer 88.1 som är genomförd hösten 2017 i samtliga av EU:s medlemsstater. Eftersom hela EU ska studeras kommer inte några omkodningar att göras som leder till att N (antalet respondenter) som undersöks blir färre i antal utöver de omkodningar som gjorts för att bli av med alla *Don't Know* och *Refusal*. I kolumnen längst till vänster i Tabell 1 befinner sig variablerna, i mitten kolumnen befinner sig B-koefficienten och i kolumnen längst till höger befinner sig $\text{Exp}(B)$, det vill säga exponenten av B eller oddskvoten. I modellen inkluderas oberoende variabeln samt samtliga kontrollvariabler för att undersöka ett eventuellt samband mellan oberoende X, om man uppgett klimatförändringar som ett av de mest viktiga miljöproblemen, och beroende Y, huruvida man anser att det egna landets medlemskap i EU är bra.

För att resultatet ska bli representativt för EU kommer även en viktvariabel att inkluderas i analysen som viktat samtliga respondenters svar efter det egna landets population. Eftersom länder som har stora skillnader i population kan ha ungefär lika många respondenter vardera i datamängden finns det risk för en snedfördelning. Därför kommer viktvariabeln att inkluderas. Eurobarometers publicerade rapporter innehåller siffror baserade på viktade data och viktvariabeln är rekommenderad, av GESIS som publicerat datamängden, att användas för att justera befolkningens mängden (GESIS - Leibniz-Institute for the Social Sciences, 2018).

R^2 värdena som kan redogöra hur väl variablerna i modellen kan predicera den beroende variabeln i modellen kommer att redogöras för transparensens skull. Endast en modell kommer att ställas upp för att undersöka om det fanns ett samband mellan X och Y samtidigt som andra variabler kontrolleras för. R^2 i modellen kan därför inte ställas i förhållande till R^2 i andra modeller baserad på samma datamängd för att undersöka vilken modell som bäst predicerade den beroende variabeln. Om syftet hade varit att undersöka vilka förklaringar som bäst predicerar den beroende variabeln hade mer än en modell med samma beroende variabel ställts upp. Då hade en jämförelse av R^2 värdena kunnat peka på vilken av modellerna som med bättre precision kunde predicera den beroende variabeln. Sannolikt är det så att en stor del av den totala informationsmängden kommer att hamna i residualen men syftet är att hitta ett samband mellan X och Y som med hög sannolikhet inte beror på slumpen, inte jämföra olika förklaringsmodeller (Djurfeldt & Barmark, 2009, s 131-132, 137).

5.1 Tabell 1. Resultat: logistisk regressionsanalys med oddskvoter över sannolikheten att vara positiv till egna landets medlemskap i EU

Variabler	B (SE)	Exp(B)
Oberoende variabel		
Uppgett 'Climate change' som viktigt miljöproblem (Nej = 0, Ja = 1)	,381*** (.031)	1,463
Demografiska faktorer		
Kön (Kvinna = 0, Man = 1)	,010 (.031)	1,010
Ålder (Kvotskala)	,000 (.001)	1,000
Utilitaristiska faktorer		
Utbildning (Låg = 0, 1 = Hög)	,453*** (.035)	1,573
Yrkesstatus (Låg = 0, 1 = Hög)	,134*** (.036)	1,144
Svårigheter att betala räkningar senaste året (0 = Ja, 1 = Nej)	,649*** (.034)	1,914
Identitet		
Globalisering = hot mot nationella identiteten (0 = Nej, 1 = Ja)	-,782*** (.031)	,458
Placering på Vänster-högerskalan		
Ytterkant på vänster-högerskalan (0 = Nej, 1 = Ja)	-,281*** (.040)	,755
Mediekonsumtion		
Konsumerar mycket media (0 = Nej, 1 = Ja)	,309*** (.033)	1,363
Kontext		
Västeuropa (0 = Nej, 1 = Ja)	,051 (.039)	1,053
Östeuropa (0 = Nej, 1 = Ja)	,069 (.048)	1,072
Konstant	-,090*** (.068)	,914
N	20 171	-
R ²	,103 (Cox & Snell R ²)	,140 (Nagelkerke R ²)

Kommentar: p= ***p < 0.001, **p < 0.01, *p < 0.05, (standardfel inom parenteserna)

5.2 Analys av modellen

Oberoende X-variabeln, det vill säga om man uppgett klimatförändringar som ett av de viktigaste miljöproblemen, är i modellen statistiskt signifikant och sambandet går i en positiv riktning. Eftersom B-koefficienten är positiv med ett värde på 0,381 och oddskvoten $\text{Exp}(B)$, eller exponenten av B-koefficienten har ett värde över 1 innebär det att sambandet går i en positiv riktning. Oddskvotens värde på ca 1,46 betyder, enligt modellen, att om respondenten angett klimatförändringarna som ett av de viktigaste miljöproblemen är sannolikheten ca 1,46 gånger större för att de också angett att de har en positiv attityd till det egna landets medlemskap i EU (Djurfeldt & Barmark, 2009, s 131). I och med resultatet i modellen kan alltså H_0 , det vill säga nollhypotesen, i studien förkastas eftersom H_1 , enligt resultatet, verkar stämma. Det vill säga att det verkar finnas ett samband mellan att anse att klimatförändringarna är ett viktigt problem och positiva attityder gentemot egna landets medlemskap i EU.

Inte alla kontrollvariabler är signifikanta eller stämmer överens med tidigare forskning. Det som framgår i resultatet är att utilitaristiska faktorer är starka förklarande faktorer, särskilt utbildning och huruvida man haft svårigheter med att betala räkningarna det senaste året. Personer med högre utbildning, med högre yrkesstatus och som inte haft svårigheter med att betala sina räkningar verkar vara mer positiva till EU. Även identitet verkar vara en stark förklarande faktor då de som ansett att globaliseringen hotar det egna landets identitet verkar vara mindre positiva till medlemskapet i EU. Det ser vi eftersom sambandet går i negativ riktning då B är negativ och $\text{Exp}(B)$ har värde under 1. Inte konstigt då EU kan uppfattas som kosmopolitiskt som uppmuntrar till mångkultur och ser man inte mångkultur eller kosmopolitanism som ett hot utgör det då inte ett hinder för respondenten att vara positivare till EU. Även mediekonsumtion är, som tidigare forskning hävdar, en relevant och signifikant faktor som har en relativt stark effekt på attityderna mot EU. Det är dock viktigt att ha i åtanke den problematisering av kontrollvariablerna som gjordes i kapitel 4.3. I modellen finns inget signifikant samband mellan kön och EU-attityder eller ålder och EU-attityder. Huruvida resultatet hade sett annorlunda ut om ingen data hade kodats bort eller om ålder hade kodats om till olika åldersgrupper ska det inte spekuleras för mycket i men det är inte osannolikt att resultatet hade sett annorlunda ut.

En intressant del av resultatet är hur det inte verkar finnas någon signifikant samband när kontrollvariablerna om kontext undersöks. I detta ska inte för mycket spekuleras men att det finns strukturella och kontextuella skillnader mellan länder är sannolikt, att det inte får någon signifikans när EU delas upp i Väst, Öst och Syd kan bero på flera saker. Att titta närmare på hur länderna enskilt skiljer sig från varandra är ändå intressant då olika faktorerers effekt sannolikt varierar från land till land på grund av kontextuella skillnader mellan länder.

6. Slutdiskussion

Resultatet i modellen verkar tyda på att det finns ett positivt samband mellan att anse klimatförändringarna är ett av de viktigaste miljöproblemen och att anse att det egna landets medlemskap i EU är något bra. Upprepande gånger har attityderna mot europeisk integration och EU beskrivits som multidimensionella och komplexa i den här uppsatsen och det här resultatet intygar just det.

Flera variabler som identifierats i tidigare forskning har kontrollerats för som kontrollvariabler och de flesta har gått i väntad riktning. I synnerhet de mer centrala kontrollvariablerna som vi finner i de olika förklaringarna. I och med att attityderna är just komplexa och multidimensionella bör resultaten i studier tolkas med en viss ödmjukhet men flera av kontrollvariablernas riktning är återkommande i tidigare forskning och resultaten är därför inte särskilt förvånande.

Resultatet innebär dock i det här fallet inte att positiva miljöattityder, det vill säga att uttrycka miljöoro, generellt sett har ett positivt samband med positiva attityder gentemot EU men resultatet talar för att det kan finnas ytterligare faktorer som kan identifieras inom fältet av attityder mot europeisk integration och EU. Med största sannolikhet varierar sambandet om sambandet undersöks på till exempel kontextuell nivå med flera strukturella faktorer som kontrollvariabler. Till exempel identifierade De Vreese & Boomgaarden (2005) att postmaterialism har olika effekt på attityderna mot EU när de undersökte två Västeuropeiska stater, Nederländerna och Danmark. De Vreese & Boomgaardens (2005) resultat är ett av flera som talar för varierande effekt av olika faktorer beroende på kontext.

Positiva miljöattityder kan ta sig i uttryck på olika sätt i en datamängd och den oberoende variabeln i modellen fångar sannolikt inte upp samtliga respondenter med positiva

miljöattityder. Fler olika uttryckssätt för miljöoro i form av olika variabler kan testas och gärna med fler kontextuella och strukturella faktorer för att bättre förklara variationen runt om i EU gällande hur miljöattityder påverkar attityderna mot EU.

Attityderna är föränderliga över tid och miljöfrågornas vikt kan generellt sett anses ha ökat genom åren, i synnerhet frågan om klimatförändringarna. Fler och fler EU-medborgare verkar identifiera klimatförändringarna som en av de viktigaste utmaningarna och trots att det finns klimatskeptiker kan trenden fortsätta uppåt. Hur den stundande valrörelsen inför valet till Europaparlamentet 2019 kommer att se och valrörelserna därefter kan vara intressant att se. Särskilt om miljöfrågorna blir mer framträdande än tidigare. Framtida studier som vill undersöka miljöattitydernas effekt på EU-attityderna bör därför försöka förfina sambandet genom att undersöka med fler kontrollvariabler och försöka fånga upp hur attityderna bland medborgarna i EU:s medlemstater skiljer sig från varandra. En typ av studie som kan göras är hur personer som uppgett olika frågor som sina viktigastes EU-attityder skiljer sig från varandra och om miljöattityder kan komma att bli en mer framträdande faktor likt de tidigare dominanta förklaringarna. Det den här studien har gjort är att bara skrapa på ytan.

7. Referenser:

Anderson, Christopher J. 1998. When in doubt, use proxies: Attitudes toward domestic politics and support for European integration. *Comparative political studies*, 31, 569-601.

Boomgaarden, Hajo G., Schuck, Andreas R.T., Elenbaas, Matthijs & De Vreese, Claes H. 2011. Mapping EU attitudes: Conceptual and empirical dimensions of Euroscepticism and EU support. *European Union Politics*, 12, 241-266.

De Vaus, David 2014. *Surveys in social research*, New York, Routledge/Taylor & Francis Group.

De Vreese, Claes H & Boomgaarden, Hajo G. 2005. Projecting EU referendums: Fear of immigration and support for European integration. *European Union Politics*, 6, 59-82.

- Djurfeldt, Göran & Barmark, Mimmi. 2009. *Statistisk verktygslåda 2: multivariat analys*, Stockholm, Studentlitteratur.
- Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik, Towns, Ann & Wängnerud, Lena. 2017. *Metoidpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*, Stockholm, Nordstedts Juridik.
- European Commission, Brussels; Directorate General Communication, Comm.A.3 'Media Monitoring and Analysis' & European Parliament, Directorate-General for Communication, Public Opinion Monitoring Unit 2018. *Eurobarometer 88.1 (2017)*. GESIS Datenarchiv, Köln. ZA6925 Datenfile Version 1.0.0 (2018), doi:10.4232/1.12959.
- Gabel, Matthew. 1998. Public support for European integration: An empirical test of five theories. *The Journal of Politics*, 60, 333-354.
- Gelissen, John. 2007. Explaining popular support for environmental protection: A multilevel analysis of 50 nations. *Environment and behavior*, 39, 392-415.
- Gerhards, Jürgen & Lengfeld, Holger. 2008. Support for European Union environmental policy by citizens of EU-member and accession states. *Comparative Sociology*, 7, 1-27.
- Hobolt, Sara B. 2014. Ever closer or ever wider? Public attitudes towards further enlargement and integration in the European Union. *Journal of European Public Policy*, 21, 664-680.
- Hobolt, Sara B. & De Vries, Catherine E. 2016. Public Support for European Integration. *Annual Review of Political Science*, 19, 413-432.
- Hooghe, Liesbet & Marks, Gary. 2005. Calculation, community and cues: Public opinion on European integration. *European Union Politics*, 6, 419-443.

- Hooghe, Liesbet & Marks, Gary. 2009. A postfunctionalist theory of European integration: From permissive consensus to constraining dissensus. *British journal of political science*, 39, 1-23.
- Janssen, Joseph I. H. 1991. Postmaterialism, cognitive mobilization and public support for European integration. *British Journal of Political Science*, 21, 443-468.
- Lenschow, Andrea & Sprungk, Carina. 2010. The myth of a green Europe. *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 48, 133-154.
- Lubbers, Marcel & Scheepers, Peer. 2010. Divergent trends of euroscepticism in countries and regions of the European Union. *European Journal of Political Research*, 49, 787-817.
- Marks, Gary, Hooghe, Liesbet, Nelson, Moira & Edwards, Erica. 2006. Party competition and European integration in the East and West: Different structure, same causality. *Party competition and European integration in the East and West: Different structure, same causality*, 39, 155-175.
- Kantar Public. 2018. Standard Eurobarometer 90. 90.3 ed.
- Gesis Sciences - Leibniz-Institute for the Social. 2018. *Weighting overview* [Online]. <https://www.gesis.org/eurobarometer-data-service/survey-series/standard-special-eb/weighting-overview/>. [Accessed 29/12 2018].
- Van Klingeren, Marijn, Boomgaarden, Hajo G. & De Vreese, Claes H. 2013. Going Soft or Staying Soft: Have Identity Factors Become More Important Than Economic Rationale when Explaining Euroscepticism? *Journal of European Integration*, 35, 689-704.

8. Appendix

8.1 Bilaga 1. Intervjufrågor bakom oberoende variabel i studien.

From the following list, please pick the four environmental issues which you consider the most important.

(MAX. 4 ANSWERS)

1.	Decline or extinction of species and habitats, and of natural ecosystems (forests, fertile soils)
2.	Shortage of drinking water
3.	Frequent droughts or floods
4.	Pollution of rivers, lakes and ground water
5.	Marine pollution
6.	Air pollution
7.	Noise pollution
8.	Climate change
9.	Growing amount of waste
10.	Agricultural pollution (use of pesticides, fertilisers, etc.) and soil degradation
11.	Other (SPONTANEOUS)
12.	None (SPONTANEOUS)
13.	DK

Kommentar: European Commission, Brussels; Directorate General Communication, Comm.A.3 'Media Monitoring and Analysis' & European Parliament, Directorate-General for Communication, Public Opinion Monitoring Unit 2018. Eurobarometer 88.1 (2017). GESIS Datenarchiv, Köln. ZA6925 Datenfile Version 1.0.0 (2018), doi:10.4232/1.12959.

8.2 Bilaga 2. Variabler från Eurobarometer 88.1 (2017) i uppsatsen.

Variabler i uppsatsen	Urspringsvariabel i Eurobarometer 88.1 (2017)	Fråga i frågeformuläret under intervjuerna
Angett Klimatförändringarna som ett viktigt problem? (0 Nej, 1 = Ja)	,434*** (.026)	
Kön (Kvinna = 0, Man = 1)	[d10]	Gender.
Ålder	[d11]	How old are you?
Utbildning (Låg = 0, 1 = Hög)	[d8r2]	How old were you when you stopped full-time education?
Yrkesstatus (Låg = 0, 1 = Hög)	[d15a_r2]	What is your current occupation?
Svårigheter att betala räkningar senaste året (0 = Ja, 1 = Nej)	[d60]	During the last twelve months, how often have you had difficulties in paying your bills at the end of the month... ?
Globalisering = hot mot nationella identiteten (0 = Nej/Vet ej, 1 = Ja)	[qc8_3]	To what extent do you agree or disagree with each of the following statements? 3. Globalisation threatens the UK's identity
Ytterkant på vänster-högerskalan (0 = Nej/Vet ej, 1 = Ja)	[d1]	In political matters people talk of "the left" and "the right". Thinking about your views, how would you place yourself on this scale? (1 = left, 10 = right)
Konsumerar mycket media (0 = Nej, 1 = Ja)	[qa3t]	Can you tell me how often you... ? 1. Watch television (on a TV set or via the Internet) 2. Listen to the radio 3. Read published materials (newspapers, magazines etc) 4. Use the Internet 5. Use online social networks
Västeuropa (0 = Nej, 1 = Ja)	[country]	n/a
Östeuropa (0 = Nej, 1 = Ja)	[country]	n/a

Kommentar: Källa: European Commission, Brussels; Directorate General Communication, Comm.A.3 'Media Monitoring and Analysis' & European Parliament, Directorate-General for Communication, Public Opinion Monitoring Unit 2018. Eurobarometer 88.1 (2017). GESIS Datenarchiv, Köln. ZA6925 Datenfile Version 1.0.0 (2018), doi:10.4232/1.12959.